

Konstitutionsutskottet

Ink 2010 -01- 29

Dnr 050-1303-2009/10

Stockholm 2010-01-29

**Begäran hos konstitutionsutskottet om granskning av
regeringsbeslut rörande bl a reformerad rekrytering till
Försvarmakten**

Den borgerliga regeringen planerar en stor omstöpning av det svenska försvaret. Bland annat vill man att hela personalförsörjningssystemet ska göras om och i samband med det vill man avskaffa värnplikten från den 1 juli 2010. Detta är ett beslut som Riksdagen behöver fatta och regeringen avser också att återkomma med en proposition med beslutsförslag under våren 2010. Alla med minsta insikt i försvarmakten inser att det inte går att genomföra en så stor förändring av försvarets personalförsörjning på bara några månader. Därför har regeringen, redan ett år före tänkt avskaffande av värnplikten, gett försvarmakten i uppdrag att börja vidta en mängd åtgärder för att värnplikten ska kunna avskaffas så fort som möjligt¹.

Det finns en uppenbar risk med detta förfaringsätt. Ett antal beslut tas på regeringsnivå som förvandlar Riksdagens ännu ej fattade beslut till en bekräftelse av de åtgärder regeringen redan vidtagit. Det utrymme som finns för Riksdagen att fatta ett eventuellt annat beslut än det regeringen kommer att föreslå är starkt begränsat och kommer att medföra extra kostnader. Regeringen väljer med detta agerande att lägga stora delar av genomförandet av beslutet före det fattats. Verkställighet före beslut tillhör inte ett normalt beslutsfattande i vårt land.

I samband med regeringens stora försvarsproposition hösten 2008 togs frågan om framtidens personalförsörjning upp i Förvarsutskottet som i sitt betänkande konstaterade följande.

*"Regeringen redovisar utan förslag till riksdagen sin syn på den framtida personalförsörjningen inom Försvarmakten."*²

*"Riksdagen kommer att ta ställning till den närmare utformningen av Försvarmaktens personalförsörjningssystem då regeringen lämnar konkreta förslag."*³

Det står i och med detta klart att riksdagen inte medgivit någon förändring av personalförsörjningssystemet. I Regeringsbeslutet från den 30 juni 2009 står det att det

¹ Regeringsbeslut 30 juli 2009, Fö2008/3223/ML

² 2008/09:FöU10, sid. 48

³ D.o., sid. 49

”förutsätter riksdagens beslut”, men frågan är om de i beslutet vidtagna åtgärderna inte i sig är så ingripande i värnpliktslagen att regeringen i och med detta inkräktar på det som är riksdagens exklusiva beslutandecområden. Riksdagen kommer att ställas inför en situation där det finns uppenbar risk för att riksdagsledamöter kommer att tvingas gå med på regeringens lagförslag, eller, som en följd av de av regeringen den 30 juni beslutade åtgärderna, tvingas anslå extra medel för att klara av personalförsörjningen för att inte riskera försvaret av Sverige. Det kan till och med vara så illa att Försvarmakten till följd av regeringens agerande inte har några möjligheter att lösa sina försvarsuppgifter om riksdagen inte beslutar i enlighet med regeringens proposition. Den utpressningssituation som då uppkommer för riksdagens ledamöter är enligt min mening inte förenlig med den uppgiftsfördelning som finns i regeringsformens 1 kap. 4 § och som utvecklas i regeringsformens 8 kap. om normgivningen och i det 9 kap. om finansmakten.

Jag vill därför att konstitutionsutskottet granskar om regeringens förberedelser för ett nytt personalförsörjningssystem inom Försvarmakten ligger inom ramen för vad regeringen kan besluta om utan att inhämta riksdagens medgivande.

Anders Karlsson